

Forslag til feltarbejde

Socialpsykologi/arbejdspsykologi

Observation

Eleverne i grupper på 2-3 kunne få til opgave at undersøge hvordan servicemedarbejdere i et supermarked eller stormagasin reagerer ved en henvendelse.

- a. En mulighed er at observere et sted hvor der er mange kunder som ekspederes anonymt og automatisk (fx ved en kasse) og sammenligne med betjening hvor det foregår mere personligt og med mange flere ord (fx ved en disk). Ser og opfatter eleverne overhovedet det samme? (Passiv observation)
- b. En anden mulighed er at en af dem kan henvende sig til en medarbejder og bede om et produkt som de ved ikke findes i supermarkedet den dag, fx en bestemt slags eksotisk frugt som kun findes med mellemrum (fx passionsfrugt). 1-2 andre kan evt. være med for at observere hvordan medarbejderen reagerer. Ideen er så at 'kunden' er ihærdig og vil forhøre sig om hvornår den så kommer osv. og så er tanken at observere hvordan medarbejderen reagerer, hvor 'motiveret' han/hun er for at tilfredsstille kunden. Hvilke faktorer kan have betydning for måden man bliver ekspederet på? (Aktiv observation).

Psykologiske teorier som kan inddrages: Kommunikation, roller, normer, motivation, status, forventninger

Formål: At identificere mønstre i kommunikation mellem aktører

Metode: Ikke-deltagende observation med 2 observatører eller aktiv observation ved forslag b. (Styrke/svaghed: Forholdsvis let at finde en observationsmulighed. Men måske svært at være 'skjult' for øvrige aktører.)

Etiske overvejelser: Måske etisk problematisk. Man kan nok få samtykke fra den ansatte inden observationen, men kunden må spørges efterfølgende (svært)

Datatype: Bløddata med fokus på helheden.

Resultater: De 2 observatører sammenligner deres indsamlede data og finder mønstre

Diskussion af resultater: Fortolkning, sammenligning med teorier – identificerer evt. fejlkilder

Tidsforbrug ca. 10 timer (4 lektioner + 2 elev-timer + forberedelse):

1. Forberedelse og aftaler om hvordan, hvor og hvornår opgaven skal udføres (min. 2 timer)
2. Udførelse af observationen (2 timer)
3. Bearbejdelse og rapportering af det observerede (2 timer)
4. Sammenskrivning af det observerede relateret til relevant psykologisk teori til mundtlig præsentation på klassen (2 elevtimer)
5. Præsentation i klassen samt diskussion

Interview

Eleverne (grupper à 3-4) kunne få til opgave at interviewe personer i forskellige erhverv med henblik på at indkredse forskelle i deres syn på deres arbejde.

En mulighed kunne være at benytte en interviewguide og sammenligne svarene fra fx en sekretær, DSB-medarbejder, en gymnasielærer, en frisør, en politibetjent ... Spørgsmål kunne gå på trivsel, motivation, arbejdets betydning osv.

I nogle sammenhænge kunne man måske bruge et mere åbent interview hvor eleverne kunne spørge mere ind til problemer på arbejdspladsen. Dette kræver måske en større grad af tillid mellem parterne, end hvis de ikke rigtig kender hinanden.

Psykologiske teorier som kan inddrages: Arbejdets identitet, motivation, stress, 'det gode arbejde', virksomhedskultur

Formål/hypotese: Forskelle i vurdering af et godt arbejde

Metode: (Fleksibelt) semi-struktureret interview

Etiske overvejelser: Samtykke-papir.

Styrke/svagthed: Kræver større grad af tillid mellem interviewer og den interviewede hvis der spørges ind til problemer på arbejdspladsen, samtidig med at det kan forventes at den interviewede ikke vil bidrage med sådanne oplysninger til en gymnasieelev.

Datatype: Bløddata med fokus på individuelle forhold. Dybdegående indhold.

Resultater: Kategorisering af udsagn. Komplekse udsagn med mulighed for fortolkning

Diskussion af resultater: Analysen kan være vanskelig pga mange irrelevante informationer

Tidsforbrug 10-12 timer (4 lektioner + 4 elev-timer + forberedelse):

1. Forberedelse og aftaler om hvordan, hvor og hvornår opgaven skal udføres (ca. 2 timer)
2. Udførelse af et antal interviews (2 timer)
3. Bearbejdelse, evt. renskrift af interviews (2 timer)
4. Rapport: Skriftlig afrapportering af interviews relateret til relevant psykologisk teori (4 elevtimer)

Spørgeskemaundersøgelse

Eleverne kunne (naturligvis) undersøge deres medstuderendes holdninger til og syn på det erhvervsarbejde de har efter skoletid.

Her kan selvfølgelig også inddrages psykologiske teorier om motivation, trivsel, roller, status osv. Men også måske ledelsesformer og forholdet til ledelse. Også jobsikkerhed m.m. kan inddrages.

I forbindelse med spørgeskemaundersøgelse kan validitet og reliabilitet naturligt diskuteres. Især hvis flere grupper i klassen udarbejder forskellige spørgeskemaer og hver udspørger et (mindre) repræsentativt udvalg af elever hvorefter resultaterne kan sammenlignes. Dette arbejde kan danne baggrund for klassediskussion.

Psykologiske teorier som kan inddrages: Arbejdets identitet, motivation, stress, 'det gode arbejde', virksomhedskultur

Formål:

Metode:

(Styrke/svaghed:

Datatype:

Resultater:

Diskussion af resultater:

Tidsforbrug 7-8 timer + forberedelse

1. Forberedelse og aftaler om hvordan, hvor og hvornår opgaven skal udføres (ca. 2 timer)
2. Udførelse spørgeskemaundersøgelsen (1-2 timer)
3. Statistisk bearbejdelse (2 timer)
4. Refleksion over relevante psykologiske teorier (2 timer)
5. Klassediskussion med inddragelse af psykologiske teorier samt diskussion af undersøgelsesformens problemer (2 timer)

Andre muligheder for socialpsykologiske feltarbejder:

1. Observation af gruppearbejde blandt medstuderende
2. Interview af gruppe-medlemmer mhp. gruppefunktioner
3. Observation af folk der står i kø i kantinen (køkultur)
4. Interview af elever med fokus på klasserumskultur, evt. mobning